

1. Z jakiej ochrony korzystają ofiary naruszeń praw człowieka w kontekście biznesu? Czy ta ochrona obejmuje odszkodowanie?

Podobnie jak w innych państwach członkowskich jurysdykcję krajową określa w dużej mierze rozporządzenie Bruksela I bis ([rozporządzenie nr 1215/2012](#): „rozporządzenie”). Umożliwia to wytoczenie powództwa – w szczególności w przypadku, gdy przedsiębiorstwo (lub jego oddział) ma siedzibę statutową w Austrii – niezależnie od miejsca zamieszkania powoda lub jego obywatelstwa. Inne podstawy ustalania jurysdykcji wskazano w art. 7 rozporządzenia. W tym kontekście istotne może być miejsce zdarzenia powodującego szkodę lub miejsce, w którym należało wykonać zobowiązanie umowne.

2. Czy w tym kraju istnieją specjalne przepisy dotyczące rażących przypadków łamania praw człowieka? Czy przepisy te mają również zastosowanie do przestępstw przeciwko środowisku lub poważnych form wyzysku pracowników?

W austriackim prawie dotyczącym odpowiedzialności pozaumownej nie przewidziano żadnych szczególnych przepisów odnoszących się do rażących przypadków łamania praw człowieka. Jeżeli jednak rażący przypadek łamania praw człowieka skutkuje naruszeniem prawa podmiotowego chronionego na mocy przepisów, zastosowanie mogą mieć ogólne przepisy dotyczące odpowiedzialności umownej. Innymi słowy, kto umyślnie lub przez zaniechanie bezprawnie naraża życie, zdrowie, wolność, majątek lub wszelkie inne prawo drugiej osoby, ponosi odpowiedzialność za wyrządzone szkody. Jeżeli wyrządzona szkoda wiąże się z utratą życia, doznaniem uszczerbku na zdrowiu, ograniczeniem wolności, poniesieniem straty majątkowej lub naruszeniem dowolnego innego prawa, odpowiedzialność ponosi nie tylko osoba, która bezpośrednio spowodowała szkodę, ale również każdy, kto nie podjął koniecznych i zasadnych działań w celu zapobieżenia wyrządzeniu szkody osobie trzeciej, jeżeli takie zaniechanie doprowadziło do powstania ryzyka (*Verkehrssicherungspflicht*).

Z punktu widzenia prawa karnego rażące przypadki łamania praw człowieka stanowią również przestępstwo.

3. Jestem ofiarą naruszenia praw człowieka wynikającego z działalności europejskiej korporacji transnarodowej, które miało miejsce poza Unią Europejską. Czy mam dostęp do wymiaru sprawiedliwości w tym kraju, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE? Na jakich warunkach mogę wysuwać roszczenia w związku z naruszeniem moich praw? Gdzie mogę znaleźć dodatkowe informacje?

Zob. pkt 4 poniżej.

4. Czy rzecznicy praw człowieka, organy ds. równości lub krajowe instytucje praw człowieka pomagają ofiarom naruszeń praw człowieka dokonywanych przez europejskie korporacje transnarodowe poza Unią Europejską? Czy mam dostęp do wymiaru sprawiedliwości w tym kraju, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE? Czy w tym kraju są inne służby (takie jak inspektorat ochrony środowiska lub inspekcja pracy), które mogą zbadać moją sprawę? Gdzie mogę znaleźć informacje o moich prawach?

Podobnie jak w innych państwach członkowskich jurysdykcję krajową określa w dużej mierze rozporządzenie Bruksela I bis ([rozporządzenie nr 1215/2012](#)). Umożliwia to wytoczenie powództwa – w szczególności w przypadku, gdy przedsiębiorstwo (lub jego oddział) ma siedzibę statutową w Austrii – niezależnie od miejsca zamieszkania powoda lub jego obywatelstwa. Inne podstawy ustalania jurysdykcji wskazano w art. 7 rozporządzenia. W tym kontekście istotne może być miejsce zdarzenia powodującego szkodę lub miejsce, w którym należało wykonać zobowiązanie umowne.

Jeżeli przepisy rozporządzenia Bruksela I bis ani postanowienia konwencji lugańskiej z 2007 r. (Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych) nie mają zastosowania, w sytuacji, w której sąd austriacki jest sądem właściwym miejscowo, jurysdykcję krajową ustala się każdorazowo zgodnie z § 27a ustawy o właściwości sądów (Jurisdiktionsnorm). W przypadku wyrządzenia szkody zgodnie z § 92a ustawy o właściwości sądów jedynym kryterium stosowanym przy ustalaniu sądu właściwego jest jednak miejsce, w którym dopuszczono się czynu skutkującego powstaniem szkody. W tym kontekście można jednak rozważyć również możliwość ustalenia sądu właściwego w oparciu o inne przesłanki, np. miejsce spełnienia świadczenia zgodnie z § 88 ustawy o właściwości sądów lub miejsce położenia składnika majątku zgodnie z § 99 tej ustawy.

5. Czy w tym kraju nakłada się na europejskie korporacje transnarodowe obowiązek ustanowienia mechanizmów rozpatrywania skarg lub zapewnienia usług mediacji w sprawach naruszeń wynikających z ich działalności gospodarczej? Czy obowiązek ten ma również zastosowanie do naruszeń, które miały miejsce poza Unią Europejską? Kto odpowiada za monitorowanie takich mechanizmów rozpatrywania skarg lub prawidłowości świadczenia usług mediacji? Czy są dostępne oficjalne raporty zawierające informacje o funkcjonowaniu tych mechanizmów i usług? 6. Czy mam szczególne prawa, jeżeli jestem bezbroną ofiarą naruszeń praw człowieka w kontekście biznesu? Jakie warunki muszę spełnić, aby uzyskać dostęp do pomocy prawnej? Jakiego rodzaju koszty pokrywa pomoc prawna? Czy prawo do pomocy prawnej przysługuje mi na takich samych warunkach jak obywatelom UE, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE?

Możliwość uzyskania pomocy prawnej nie jest uzależniona od posiadania obywatelstwa austriackiego ani obywatelstwa UE.

Celem pomocy prawnej jest umożliwienie wszystkim stronom sporu dochodzenia lub obrony praw przysługujących im zgodnie z przepisami prawa cywilnego przed sądami, niezależnie od ich indywidualnej sytuacji finansowej. Koszty postępowania sądowego nie powinny stanowić przeszkody utrudniającej danej osobie dochodzenie roszczeń lub obronę, nawet jeżeli nie dysponuje ona wystarczającymi środkami własnymi. Możliwość uzyskania pomocy prawnej ma w założeniu wyeliminować nierówności wynikające ze zróżnicowanej sytuacji finansowej poszczególnych osób oraz zapewnić nie tylko poszanowanie zasady równości, ale również prawa do swobodnego i niezakłóconego dostępu do wymiaru sprawiedliwości zagwarantowanego w art. 6 ust. 1 EKPC, a także zagwarantować równy dostęp do wymiaru sprawiedliwości dla każdego.

Strona postępowania sądowego korzystająca z pomocy prawnej jest jednak jedynie tymczasowo zwolniona z obowiązku samodzielnego pokrywania własnych kosztów sądowych. Prawo do korzystania z takiego tymczasowego zwolnienia nie przysługuje stronie przeciwnej.

Sąd przyznaje stronie pomoc prawną wyłącznie wówczas, gdy przeprowadzenie postępowania z jej udziałem zagrażałoby możliwości pokrycia przez nią niezbędnych kosztów utrzymania. Pomocy prawnej nie można przyznać również w sytuacji, gdy powództwo lub obrona są w oczywisty sposób bezpodstawne lub pozbawione szans powodzenia.

„Niezbędne koszty utrzymania” oznaczają środki, jakich strona potrzebuje, aby zabezpieczyć możliwość funkcjonowania na skromnym poziomie sobie i pozostającym na jej utrzymaniu członkom rodziny. Niezbędne koszty utrzymania to koszty wyższe niż koszty „podstawowe”, ale niższe niż koszty „standardowe”. Ich kwota mieści się w przedziale, którego górny pułap stanowią średnie statystyczne dochody uzyskiwane przez osobę wykonującą pracę zarobkową, a dolny – minimalne środki utrzymania. W postępowaniach z elementem obcym pojęcie skromnego poziomu życia definiuje się, biorąc pod uwagę warunki panujące w miejscu zamieszkania strony.

W § 64 austriackiego kodeksu postępowania cywilnego wyszczególniono kategorie kosztów, które mogą być objęte pomocą prawną.

W określonych warunkach powodowie niebędący obywatelami austriackimi mogą być zobowiązani do wniesienia kaucji zgodnie z § 57 kodeksu postępowania cywilnego – oznacza to konieczność wniesienia przez nich określonej kwoty pieniężnej na poczet kosztów postępowania, jeżeli pozwany o to wniesie. Wiele umów dwustronnych przewiduje jednak wyłączenia od obowiązku wniesienia takiej kaucji. Zwolnienie z obowiązku wniesienia kaucji na zabezpieczenie kosztów postępowania można również uzyskać w ramach pomocy prawnej (§ 64 ust. 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego).

Wykaz umów dwustronnych zawartych przez Austrię udostępniono na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Europejskich i Międzynarodowych:

[Bilaterale Staatsverträge – BMEIA, Außenministerium Österreich.](#)

Ostatnia aktualizacja: 22/11/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja

Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.